

Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора філософії в українських ЗВО і наукових інститутах розпочата з осені 2016 р. Напередодні було ухвалено Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) і проведене ліцензування відповідних освітньо-наукових програм (далі — PhD-програми).

Особливості впровадження програм підготовки фахівців із ступенем Доктора філософії в Україні потребує реформування традиційної системи аспірантури.

Станом на сьогодні (осінь 2018 р.):

- нормативно врегульовані окремі питання діяльності аспірантури, такі як вимоги до її ліцензування, умови вступу, стипендіальне забезпечення та ін.;

- визначено, що освітня складова PhD-програм повинна мати обсяг 30-60 кредитів ECTS і передбачати оволодіння глибокими знаннями зі спеціальності, дослідницькими та комунікативними компетентностями, іноземною мовою.

- до 2020 р. Уряд планує прийняти стандарти вищої освіти рівня доктора філософії для 117 освітніх спеціальностей.

Існує система офіційного визнання державою наукових журналів як «фахових», в яких можуть публікуватися результати дисертаційних досліджень. Вимоги до публікації результатів дисертаційних досліджень сьогодні контрпродуктивні: публікація у журналах, що індексуються системами Scopus і World of Science Core Collection. Для чого після цього кроку зберігати «наукові фахові видання»?

Пропозиції: що варто передбачити при розвитку PhD-програм і вдосконаленні пов'язаних з дисертаціями вимог

- Дозвіл українським науковим журналам використовувати тільки міжнародні стилі оформлення бібліографії, без її дублювання за українським стандартом.

- Слід замінити процедуру затвердження назви теми дисертаційного дослідження аспіранта упродовж двох (трьох) місяців після вступу в аспірантуру на підготовку, обґрунтування та захист дослідницької пропозиції через рік після початку навчання.

- Вимоги до обсягу та структури тексту дисертацій, до публікації результатів досліджень можуть бути різними для різних наукових спеціальностей.

- Необхідно скоротити і спростити комплекти документів, необхідних для захисту дисертації.

- Важливо забезпечити постійну доступність текстів дисертацій он-лайн з укладанням авторського договору для дотримання прав інтелектуальної власності.

- Необхідно регламентувати мінімальні вимоги до рівня володіння іноземною мовою здобувачем наукового ступеня.

- Укладання тристоронньої угоди про права, обов'язки і відповідальність між аспірантом, установою, де відбувається навчання, і науковим керівником.

- Дозвіл готувати і захищати дисертацію тільки англійською мовою, без перекладу українською — важливо зокрема для спільних з іноземними партнерами докторських програм.

- Програми підготовки докторів філософії мають передбачати академічну мобільність як обов'язкову складову навчання.

Сучасна докторська школа (ДШ) європейського зразка допомагає інтегруватися до всесвітньої дослідницької спільноти, в той час традиційна аспірантура виконує переважно контрольні і кваліфікаційні функції. Сучасна докторська школа європейського зразка формує систему взаємодії із досвідченими науковцями з усього світу, завдяки якій молоді науковці можуть спілкуватися з найкращими експертами по всій планеті. Майбутній дослідник не лише здобуває фахові академічні знання, а й отримує навички, без яких сьогодні неможливо розвивати науку. Наприклад, він вчиться ініціювати та обґрунтовувати новаторські дослідження та презентувати свої результати для світового дослідницького середовища. Він також дістає навички пошуку фінансування та

управління науковими проектами. Окрім цього, молоді дослідники мають можливість «зануритися в іншу академічну культуру та розширити свої дослідницькі проекти новими перспективами». «PhD-програма в європейському стилі означає високий рівень академічної мобільності», який «інтегрує студентів докторської програми в міжнародну академічну спільноту»

Сучасна докторська школа європейського зразка удосконалює процедуру захисту PhD дисертації і присвоєння кваліфікації PhD. Для плідного функціонування докторської школи необхідно розробити «Регламент» та також інформаційну й електронну системи адміністрування ДШ.

Аспірантські програми в Європі відрізняються широким розмаїттям і можуть бути отримані через:

- Традиційні дослідні програми,
- Програми, що поєднують дослідницьку діяльність з навчанням в Європейських державах і практичними заняттями,
- Професійно-орієнтовані програми,
- Присудження ступеня PhD як результат видатної практичної діяльності,
- Присудження ступеня PhD на підставі видатної публікації.

Будучи першим ступенем післявузівської освіти, аспірантура в Європі, фактично, еквівалента Українським програмами аспірантури.

Пропоновані європейськими вузами програми рівня PhD, в залежності від свого типу, дають можливість:

- Розширити або поглибити спеціалізацію і знання, проводити міждисциплінарні дослідження, отримати знання і навички в нових предметних областях;
- Проводити наукові дослідження на найвищому академічному рівні, стати одним з провідних світових експертів в будь-якої вузькоспеціалізованої області, підготуватися до академічної кар'єри;
- Підсилити особистісний потенціал і розвинути навички.

Мета **дослідницьких** програм - проведення фундаментальних досліджень в обраній області, уявлення оригінальних і мають наукову цінність висновків, написання і захист дисертації. У наукових і технічних предметах робота над дисертацією часто стає частиною великого дослідження, проведеного університетом. Це дозволяє студенту стати частиною діючої дослідницької групи і отримати цінний для подальшої кар'єри і особистого росту досвід і глибоке знання предмета.

Дослідницькі програми можуть включати невеликі викладаються модулі, присвячені статистикою, спеціальними програмами і обладнання для ПК, відбору і використання дослідницьких методів, написання наукових робіт і представлення даних.

Методи навчання

- В основному - самостійна робота, що демонструє високу ступінь інтелектуальної незалежності студента, його навички самоорганізації, ведення проектів, вміння планувати свій час.

- Робота з науковим керівником (одним або двома): зустрічі раз на кілька тижнів для обговорення проміжних результатів виниклих труднощів. Формат кураторства залежить від предмета.

Дослідницькі програми також спрямовані на розвиток необхідних для дослідницької роботи навичок: ведення проектів, планування, самоорганізації та інших необхідних в обраній предметній області навичок.

Значно увагу в процесі навчання приділяється інтеграції студентів в наукове співтовариство, засвоєння способів його функціонування та обміну інформацією - тобто «Професійна» підготовка вченого: участь в семінарах, конференціях, публікації.

До **навчально-дослідницьких** програм докторського рівня відносяться в першу чергу New Route PhD - інтегровані програми післявузівської підготовки, що поєднують дослідницьку діяльність з програмою професійної підготовки.

Успішні випускники таких програм - це незалежні дослідники, оснащені професійними, особистими і переносяться (transferable) навичками, здатні внести значний вклад в розвиток обраної області.

Плюсами програм New Route PhD є:

- Дослідницька програма, індивідуально підібрана для кожного;
- Цільова підготовка з метою ефективного розвитку дослідницьких навичок;
- Розвиток загальних навичок, включаючи лідерство і підприємницький дух;
- Високі шанси завершення програми у встановлені терміни;
- Випускник здатний виступати в якості незалежного дослідника.

Реалізація власного дослідницького проекту проходить в тісній взаємодії з науковим керівником. Навчальний модуль включає курси за спеціальністю, курси, спрямовані на вироблення навчальних і дослідницьких компетенцій, а також міждисциплінарні курси, спрямовані на розвиток професійних навичок.

The New Route PhD також дозволяють:

- Проходити під час навчання необхідну для подальшої кар'єри практику - тобто, фактично, працювати за фахом під час навчання (наприклад, викладати);
- Проводити частину досліджень в своїй країні, на базі оснащеного належним чином університету - опція називається "joint supervision / registration", "split PhD" або "part time PhD" і пропонується багатьма університетами. Цей варіант навчання узгоджується в індивідуальному порядку шляхом затвердження ЗВО для досліджень, кандидатури «місцевого» наукового керівника та навчального плану.

The New Route PhD: приблизно 30-40% навчального часу приділяється дисциплінам, які безпосередньо стосуються предмета дослідження, предметів з суміжних областей, навичкам викладання, адаптації технологій з інших областей діяльності, розвитку взаємозамінних навичок. Решту часу присвячено прищеплюванню дослідницьких навичок, роботі над поставленим конкретної дослідницької завданням і виробленні професійних навичок.

Професійно-орієнтовані докторські програми є різновидом навчально-дослідних програм, однак вони орієнтовані не стільки на розвиток навичок дослідницької роботи та проведення самостійного дослідження, скільки на професійне навчання і розвиток докторанта, пов'язане з конкретною професією.

Навчальні модулі включають теоретичні курси, сучасні підходи до методології досліджень і професійну практику. Основний акцент в дослідницькій роботі робиться на прикладні дослідження, що вносять вклад в розвиток обраної професійної сфери.

На першому році аспірантури за кордоном всі слухачі відвідують профільні лекції і заняття. Плюс за кожним з них закріплюється досвідчений науковий співробітник закладу. Тема наукової роботи підбирається не здобувачем, а його керівником. Керівник зобов'язується забезпечити свого докторанта всіма необхідними предметами, приладами та інформацією для початку дослідження. В середньому таке навчання може тривати протягом 3-4 років.

По закінченню дослідного процесу докторант зобов'язаний опублікувати результати своїх розробок. На базі цієї публікації вже пишеться і захищається безпосередньо дисертаційна робота.

Структуровані докторські програми в ЄС складаються із:

- обов'язкового прослухання докторантами *спеціальних курсів*, пов'язаних з науковою діяльністю, в т.ч.: методологію досліджень (якісні, кількісні, експериментальні методи); спеціалізовані семінари, курси, обговорення тощо - за фахом.

- навчання суміжних навичок та розвиток індивідуальних здібностей:
 - ✓ комунікаційні здібності (в т.ч. викладання, навички презентації);
 - ✓ написання наукових текстів та підготовка публікацій;
 - ✓ наукове письмо англійською мовою.

- проведення якісного *дослідження* і підготовки дисертації до захисту перед спеціально скликаною для цього радою (не обов'язково постійно діючою і/або склад якої затверджений державою).

Досвід ЄС показує, що дидактичну частину докторської програми можна групувати по трьох напрямках:

- Курси загальної підготовки дослідника (transferable skills), напр.: «управління дослідницькими проектами», «написання апікацій на гранти», «навички викладача ЗВО», «презентаційні навички для конференцій/семінарів», тощо;
- Курси мовної підготовки: «англійське академічне письмо», друга іноземна мова...
- Курси аспірантського рівня за спеціалізацією.

Структура докторських програм може бути представлена двома моделями:

1. Модель, в рамках якої кожен докторант реалізує індивідуальну програму навчання, засновану на неформальному співпраці з науковим керівником.

2. Модель, яка передбачає наявність структурованої програми, організованої на базі дослідних колективів і докторантури та включає в себе період навчання (обов'язкові або необов'язкові курси / модулі), а також проведення наукового дослідження.

За даними європейських обстежень, домінує перша модель. При цьому спостерігається зростаюча тенденція до введення більш структурованих докторських програм. Так, наприклад, в Фінляндії і Франції регулювання інститутів, що займаються підготовкою докторів наук, перебуває у віданні Міністерства освіти, або ж ці інститути тісно взаємодіють з науково-дослідними інститутами і фінансують організаціями (наприклад, Інститут Макса Планка або Forschungsgemeinschaft в Німеччині). Ці структури організують дослідницькі групи, проекти і центри майстерності для формування дослідницької середовища. Також вони встановлюють єдині правила і вимоги до якості навчання.

Дані організації (дослідні / докторські школи) проводять навчання по конкретних предметних областях і навчання в області розвитку мобільних / ключових умінь, використовуючи міждисциплінарні підходи і програми.

В програми, реалізовані такими структурами, входить підготовка дослідників для роботи на різних посадах, як в рамках академічного середовища, так і за її межами. Оскільки майбутнім дослідникам потрібні складні і багатосторонні вміння, що відповідають потребам глобального ринку праці, в програмах докторантури вони можуть вивчення широкого набору курсів і модулів. Форми навчання - лекції, семінари, колоквиуми, літні школи, спрямовані на:

- ✓ розвиток базових дослідницьких умінь (методика наукових досліджень, управління дослідженнями, аналіз, рішення проблем, написання і публікація наукових праць, письмова наукова мова іноземною мовою, етика в науці, права на інтелектуальну власність і т.д.);
- ✓ розвиток загальних (мобільних) особистісних і професійних умінь і компетенцій (письмова і усна мова, робота до команди та мережеве взаємодія, управління матеріальними і людськими ресурсами, лідерство, управління тимчасовими ресурсами, управління кар'єрою тощо).

Принциповим питанням для забезпечення порівнянності програм є залікові одиниці (Європейська система перенесення залікових одиниць - ECTS).

Система перенесення залікових одиниць використовується для забезпечення порівнянності програм і підвищення академічної та трудової мобільності громадян. А також ця система є механізмом вимірювання трудомісткості програм.

В даний час на європейському рівні прийнята "вартість" одного академічного року, рівна 60 заліковим одиницям. Повна річна програма (12 місяців аудиторних занять, самостійної роботи студентів та іспитів) прирівнюється до 75 З.Е.

Залікові одиниці є засобом вказівки на результати навчання, тому їх розрахунок ґрунтується на описах результатів навчання і компетенцій. Обсяг кредитів сигналізує складність, глибину і ступінь творчого компонента в програмі.

Докторська школа: функції, ролі та сфери відповідальності організаційних одиниць та окремих осіб

Не обов'язково впроваджувати освітньо-наукову програму по кожній спеціальності в кожному ЗВО, «Особи, які навчаються у ВНЗ мають право на академічну мобільність» (Стаття 63:17); «Науко-педагогічні працівники ВНЗ мають право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності» (Стаття 58:2).

ДШ ОДЕКУ є функціональним підрозділом науково-дослідної частини і безпосередньо підзвітна Проректору з наукової роботи;

ДШ ОДЕКУ чітко вказує права й обов'язки здобувачів і наукових співробітників, залучених у діяльність докторських програм і наукове дослідження

До складу ДШ входять:

- *Адміністрація Докторської школи* - це особи, відповідальні за організацію ефективного управління ДШ, які призначаються адміністрацією ОДЕКУ;

- *Наукове товариство* - це добровільна/виборна організація, якій доручено представляти інтереси усіх докторантів перед адміністрацією та брати участь у розробці докторської освіти.

Адміністрація Докторської школи ОДЕКУ є структурною одиницею, яка затверджена адміністрацією університету та може забезпечити:

- Стратегію, планування, ефективне управління й організацію навчання та дослідницької діяльності;

- Постійне спостереження і заходи для забезпечення якості;

- Важливий зворотній зв'язок і звітність;

- Компетентне керівництво та підтримку докторантам і дослідникам;

- Ефективне управління й організаційну роботу, щоб надавати належні можливості для дослідницької діяльності.

Основні обов'язки Адміністрації ДШ:

- Забезпечувати освіту на належному рівні, підтримку, оцінювання та можливості для навчання серед студентів і науковців;

- Розширювати діяльність докторських програм як дослідницького середовища з метою підвищення продуктивності навчання і створення високоякісних досліджень;

- Встановлювати принципи підбору кадрів, щоб гарантувати відповідність і фаховість наукових співробітників і докторантів;

- Розробляти і впроваджувати власні принципи і систему спостереження задля забезпечення найвищої якості наукової освіти, відповідно до внутрішніх і зовнішніх показників та цілей;

- Систематичне і регулярне інституційне та громадське інформування.

Адміністрація ДШ, Фахові групи Докторських програм і Наукове товариство мають дбати про створення в ДШ сприятливого середовища, яке буде заохочувати докторантів до постійного навчання та наукової роботи. Адміністрація ДШ має розробити й затвердити *План настановного навчання*, за яким на початку кожного навчального року докторанти та співробітника ОДЕКУ, залучені до докторської освіти, отримають можливість ознайомитися з такими темами й здобути загальні навички:

- Загальна інформація про докторську освіту й вимоги до захисту дисертацій;
- Вимоги та процедури докторського навчання в ОДЕКУ;
- Загальний огляд курсів навчального плану Докторської школи ОДЕКУ;
- Робота з науковим керівником;
- Контроль та оцінювання роботи докторанта.

Звітність і оцінювання.

Річний звіт ДШ подається на розгляд Науково-технічній раді ОДЕКУ, схвалюється і щорічно публікується **на сайті ДШ**. Річний звіт повинен мати чесну й об'єктивну інформацію про докторські програми.

До складу Адміністрації ДШ входять:

- *Директор Докторської школи* – особа, що призначається адміністрацією ОДЕКУ та яка повинна мати необхідні знання і навички, щоб забезпечити ефективну організацію й управління докторською освітою і дослідницькою діяльністю;
- *Адміністратор ДШ* – це особа, яка має володіти належними знаннями і навичками для успішного виконання типової діяльності, що стосується докторської освіти і дослідження;
- *Викладацька група ДШ* – запрошені фахівці й науковці, які мають достатню кваліфікацію для викладання спеціальних курсів із навчального плану ДШ ОДЕКУ.

Основні обов'язки Адміністрації ДШ:

1. Розробка і схвалення стратегії, стандартів, принципів і процедур, які визначають очікуваний рівень якості наукової освіти для докторських програм і наукових ступенів.
2. Забезпечення якісного викладання спеціальних курсів, наукове керівництво, оцінювання можливості для навчання.
3. Підтвердження відповідних знань та навичок наукових співробітників, які задіяні у роботі з докторантами.
4. Регулярний контроль ефективності докторських програм у погоджений період.
5. Визначення поточної ефективності навчального плану та оцінювання відповідно до очікуваних результатів навчання.
6. Оцінювання здобувачів:
 - перевіряти і покращувати якість процесу навчання, використовуючи критерії, розроблені ДШ і кожною докторською програмою;
 - переконатися в послідовності застосування нормативів і процедур.
7. Забезпечувати неупереджене інформування докторантів про адміністративні й дослідницькі заходи.
8. Впроваджувати форми і засоби, які дають можливість докторантам виявляти ініціативу і надавати конструктивний відгук з будь-якого питання, яке стосується їхньої освіти та дослідження в погоджений період.
9. Збирати аналітичні звіти та використовувати актуальну і доречну інформацію для ефективного управління та інших видів діяльності; розробляти і впроваджувати систему регулярного інформування громадськості.

Докторська програма - це вповноважена навчальна академічна спільнота, яка має значні досягнення та якій притаманні риси високоякісного дослідницького середовища і викладацька діяльність.

Вимоги:

- Визначна ініціативна група з членів викладацького складу ОДЕКУ (**мінімум 5**), із значними дослідницькими результатами (публікації в періодичних виданнях, книгах, завершені проекти, залучення зовнішнього фінансування).
- Належна розробка плану програми, яка в себе включає:
 - ✓ Положення про підготовку науковців та Перелік спеціальних навичок;
 - ✓ збалансований та узгоджений навчальний план із очікуваними результатами навчання;

- ✓ встановлені цілі, мету, інтелектуальні завдання і дослідницьку цінність;
 - ✓ вимоги до викладацького складу;
 - ✓ процедури для здійснення спостереження й огляду;
 - ✓ роль докторантів;
 - ✓ зовнішні орієнтири;
 - ✓ доступні ресурси.
- Достатня кількість висококваліфікованих і досвідчених науковців, які можуть забезпечити належне наукове керівництво і супровід в освітній діяльності докторантів.
 - Схвальний відгук із боку зовнішніх консультантів та наукових колег.

Структура докторської програми ОДЕКУ.

- *Керівник докторської програми* – особа, що відповідає за контроль над діяльністю докторської програми і представляє цю програму в Науково-технічній раді ОДЕКУ;
- *Рада докторської програми* - група фахових науковців (від 3 до 5 членів викладацького складу ОДЕКУ), які відповідають за впровадження, контроль і підтримку навчання і дослідження у межах докторської програми;
- *Фахова група докторської програми* - включає до свого складу всіх наукових співробітників, які залучені у викладацьку і дослідницьку діяльність, а також докторантів усіх років навчання.

Основні обов'язки

- Систематична перевірка ефективності діяльності програми, щодо забезпечення дієвості і відповідності програми сучасним вимогам, а також досягнення докторантами очікуваних результатів у процесі навчання за чинним навчальним планом.
- Розробка і вдосконалення докторської програми на основі відгуків докторантів, викладачів курсів, партнерів та Адміністрації ДШ.
- Підбір фахових науковців із метою забезпечення високої якості наукової освіти.
- Надання допомоги і супроводу докторантам і викладацькому складу, задіяним у докторській освіті і науковому дослідженні.
- Подання пропозицій Науково-технічній раді ОДЕКУ стосовно зарахування докторантів, призначення наукових керівників та членів Дисертаційної комісії.
- Ухвалення особливих постанов, що стосуються певної докторської програми, і виконання цих постанов у межах програми.
- Щорічне звітування Адміністрації ДШ і НТР щодо успішності докторантів і стану докторської програми.
- Встановлення і підтримання постійного контакту з докторантами, викладачами курсів та науковими керівниками.

Наукове товариство (Рада докторантів) – це вільно обраний орган, уповноважений спільнотою докторантів докторської школи ОДЕКУ представляти їхні інтереси та брати участь в управлінні та розвитку наукової освіти в ОДЕКУ.

- Докторанти мають можливість брати участь в плануванні докторської освіти завдяки прямому представництву у НТР ДШ ОДЕКУ;
- Всі положення та процедури, які регулюють навчання докторантів, мають бути ясними і зрозумілими; регулярно контролюватися, переглядатися й вдосконалюватися;
- Всі види навчання й дослідницької практики передбачають зворотний зв'язок, який має враховуватися.

Науковий керівник – провідний дослідник, що має академічні навички й знання з теми докторанта, і який зобов'язується надавати регулярну та належну консультативну допомогу та підтримку в дослідницькій і навчальній роботі докторанта, а також може оцінювати її результати.

Адміністрація ДШ ОДЕКУ повинна створити для кожного докторанта *Групу наукового керівництва*, що складається з *Основного наукового керівника* і щонайменше одного Консультанта, які мають забезпечувати консультування й допомогу в дослідженні.

- *Науковий керівник* повинен мати кваліфікаційний рівень не нижче PhD і бути залученим до досліджень з теми докторанта;
- *Основний науковий керівник* має бути постійним співробітником ОДЕКУ чи партнерської установи;
- *Консультант(и)* може бути співробітником будь-якої академічної установи і має бути залучений до активної роботи в темі докторанта.

Основні обов'язки

До обов'язків *Основного наукового керівника* належать:

- Встановлення та дотримання постійного контакту з докторантом, забезпечення зв'язку та доступність для спілкування з докторантом;
- Забезпечення належного керівництва, поради та заохочення ефективної дослідницької і навчальної роботи докторанта;
- Вчасний, конструктивний та дієвий відгук на роботу, подану докторантом;
- Допомога у встановленні наукових зв'язків у галузі;
- Заохочування докторанта до участі в конференціях та інших наукових заходів, допомога у підготовці до публічних виступів і подання наукових статей у журнали;
- Підтримання належної фахової експертизи, включаючи обізнаність із вимогами до здобування наукової кваліфікації;
- Підготовка письмового висновку про завершену дисертацію і допомога в процедурі захисту.

Основний науковий керівник має завжди бути обізнаний із станом дослідження докторанта, а саме:

- Давати поради у постановці дослідницьких завдань, плануванні роботи, очікуваних стандартів виконання дослідження, пропонувати відповідну літературу та джерела інформації, допомагати опанувати певними інструментами дослідження;
- Вимагати подавати частини написаного дослідження у визначений термін і вчасно надавати свою конструктивну критику;
- Радити у визначенні найважливіших етапів дослідження й відповідних часових меж їх подання, щоб докторант зміг подати текст дисертації вчасно;
- Підтримувати докторанта у його/її прагненні навчатися.

Основний науковий керівник несе відповідальність за постійний контроль за дослідженнями та навчанням докторанта і подає звіти й оцінювання.

До обов'язків *Консультанта(ів)* належать:

- Встановлення та дотримання контакту з докторантом, доступність для спілкування з докторантом;
- Допомога у встановленні наукових зв'язків у галузі; заохочування докторанта до виступів на наукових конференціях та інших наукових заходах, допомога у підготовці до публічних виступів і подання наукових статей у журнали;
- Підтримання належної фахової експертизи, включаючи обізнаність із вимогами до здобування наукової кваліфікації;
- Підготовка письмового висновку про завершену дисертацію і допомога в процедурі захисту.

Викладач - фахівець, що має належний рівень знань і високу академічну культуру, який бере на себе відповідальність виховувати й розвивати знання та вміння докторантів і надавати точну оцінку їхніх успіхів і прогресу в навчанні згідно вимог навчального плану Докторських програм ДШ ОДЕКУ.

- Викладач повинен мати кваліфікаційний рівень не нижче PhD, який здобувають

докторанти;

- Викладач має бути активно залученим до досліджень у відповідній темі й мати публікації.

Основні обов'язки:

- Розробка плану курсу з метою ефективного викладання предмету та досягнення студентами запланованого рівня знань і вмінь і високої академічної культури;
- Налагодження та дотримання механізмів зворотного зв'язку та постійного спілкування з докторантами під час курсу;
- Удосконалення та перегляд змісту курсу згідно відгуків докторантів, Адміністрації ДШ ОДЕКУ;
- Розвиток експертизи і постійне фахове зростання.
- Адміністрація ДШ ОДЕКУ може здійснювати моніторинг діяльності викладача і успішності докторанта за критеріями, встановленими навчальним планом Докторської програми ДШ ОДЕКУ;

Докторант - достатньо кваліфікований молодий дослідник, який здійснює наукову роботу й навчається в ДШ ОДЕКУ за певною Докторською програмою.

Основні обов'язки

- Виконання самостійного індивідуального дослідницького проекту, результати якого можуть бути визнані науковою спільнотою, загальний успішний розвиток впродовж усіх 4 років навчання;
- Дотримання запланованого графіку та остаточних термінів подання результатів роботи, як це визначено в навчальному плані Докторської програми та графіком навчального процесу ДШ ОДЕКУ;
- Встановлення та дотримання регулярних контактів із членами Групи наукового керівництва; Адміністрацією ДШ, вчасне інформування основного наукового керівника, керівників Докторської програми про будь-які події, потреби чи обставини, які можуть вплинути на виконання навчального навантаження й дослідження.
- Звітність про структуровану взаємодію з основним науковим керівником впродовж навчального року та річний звіт про взаємодію з членами Групи наукового керівництва у формі, визначеній Адміністрацією ДШ;
- Відвідання та успішне виконання вимог курсів згідно навчального плану відповідної Докторської програми та навчального плану ДШ ОДЕКУ;
- Участь у заходах, організованих для докторантів ДШ ОДЕКУ чи Докторською програмою;
- Відвідання та участь у заходах, які сприяють розвитку дослідницьких та інших навичок, рекомендованих науковими керівниками;
- Вивчення та розуміння всіх регулятивних документів, що стосуються навчальної та дослідницької роботи докторанта, включаючи вимоги щодо отримання ступеню, дотримання здорового способу життя й безпеки, а також етики наукового дослідження та комунікації.

Докторант звітує про хід дослідження своєму основному науковому керівнику, Раді Докторської програми; керівнику Докторської програми, й Адміністрації ДШ ОДЕКУ у формі індивідуального робочого плану; оцінювання успішності докторанта має здійснюватися у відповідності до критеріїв, встановлених кожною Докторською програмою чи Адміністрацією ДШ ОДЕКУ.

Результати атестації роботи докторанта за підсумками навчального року обговорюються та затверджується НТР університету. У разі відставання з поважних причин від передбачених індивідуальним планом навчальної та наукової роботи докторантом строків її виконання за підсумками навчального року, дозволяється за рішенням НТР (на підставі обґрунтування наукового керівника та відповідного рішення випускової кафедри) перенесення виконання окремих запланованих завдань, у обсязі не більш 20%, у річний план на наступний навчальний рік.

Порядок та умови вступу до ДШ ОДЕКУ

Процедура зарахування до ДШ ОДЕКУ відповідає чинному законодавству та внутрішнім розпорядженням Адміністрації і Вченої Ради ОДЕКУ.

До ДШ на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (або спеціаліста, який має стаж практичної роботи за спеціальністю). До вступних випробувань допускаються абітурієнти, які вчасно подали всі необхідні документи для вступу згідно з Правилами прийому ОДЕКУ.

Перелік документів, необхідних для вступу до ДШ, повинен включати:

- Особиста заява на ім'я ректора ОДЕКУ з проханням дозволити вступ до ДШ із зазначенням назви та шифру спеціальності, форми навчання (очно, заочно);
- Особистий листок по обліку кадрів з фотокарткою;
- Копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);
- Копії окремих сторінок паспорта, а також копія ідентифікаційного коду.
- За наявності: сертифікат тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікат Cambridge English Language Assessment; рекомендацію атестаційної комісії по захисту дипломних проектів та магістерських робіт за відповідною спеціальністю та/або рекомендаційний лист(и) (зокрема, від потенційного роботодавця та/або вченого, зацікавленого у науковій співпраці з абітурієнтом у разі його вступу до ДШ ОДЕКУ);
- список надрукованих наукових праць;

Перелік вступних випробувань, терміни їх проведення та методика розрахунку конкурсного балу при вступі до ДШ ОДЕКУ визначається Правилами прийому до університету.

Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні для вступу до університету протягом одного календарного року.

Програми вступних випробувань оприлюднюються на офіційному сайті університету до початку прийому документів для вступу до аспірантури.

Вступні випробування до ДШ проводяться предметними комісіями, до складу яких входять, як правило, 3-5 осіб, які призначаються наказом ректора. До складу предметних комісій включаються доктори філософії (кандидати) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також штатні співробітники ОДЕКУ, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але за рішенням вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

За результатами проведення вступних випробувань до ДШ приймальна комісія приймає рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною Правилами прийому.

Зарахування до ДШ проводиться наказом ректора ОДЕКУ.

Про зарахування до ДШ або про відмову в зарахуванні до аспірантури вступнику повідомляється в п'ятиденний строк з дня прийняття приймальною комісією відповідного рішення.

Докторанту одночасно з його зарахуванням відповідним наказом ректора ОДЕКУ призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

Вступні випробування до ДШ проводяться предметними комісіями, до складу яких входять, як правило, 3-5 осіб, які призначаються наказом ректора. До складу предметних комісій включаються доктори філософії (кандидати) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

Вступні випробування до ДШ ОДЕКУ складаються з:

- вступного іспиту із спеціальності (в обсязі програми освітнього рівня магістра з відповідної спеціальності);

- вступного іспиту з англійської мови в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складання вступного іспиту з англійської мови. При визначенні результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з англійської мови з найвищим балом; презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень.

Зарахування на загальних підставах проводиться за конкурсним балом, який складається з суми оцінок отриманих за вступні іспити, середнього балу диплома магістра і додаткових балів, які призначаються вступнику за результатами розгляду презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень вступника.

Вага кожного вступного випробування визначається за допомогою коефіцієнтів (0.4 – спеціальність, 0.3 – англійська мова, 0.15 – середній бал диплома магістра, 0.15 – додаткові бали за презентацію) і розраховується за формулою:

$$K = 0,40 * K \text{ спец.} + 0,30 * K \text{ англ.м.} + 0,15 \text{ СБДМ} + 0,15 \text{ П,}$$

де К спец. – оцінка (бал) з вступного іспиту зі спеціальності ;

Кангл.м. – оцінка (бал) з вступного іспиту з англійської мови;

СБДМ – середній бал диплома магістра (спеціаліста);

П – додатковий бал, який призначається вступнику за презентацію дослідницьких пропозицій.

Бали виставляються за 6-ти бальною шкалою:

0 – немає наукового доробку і дослідницьких пропозицій;

1 – немає наукового доробку але є обґрунтовані дослідницькі пропозиції;

2 – має науковий доробок представлений у вигляді дослідження та розрахунків у магістерській роботі але не надав обґрунтовані дослідницькі пропозиції;

3 - має науковий доробок представлений у вигляді опублікованих тез, матеріалів доповідей але не надав обґрунтовані дослідницькі пропозиції,

4 - має науковий доробок представлений у вигляді опублікованих тез, матеріалів доповідей та надав обґрунтовані дослідницькі пропозиції,

5 – має науковий доробок представлений у вигляді статті в фаховому виданні рекомендованому ДАК України або в зарубіжному виданні та надав обґрунтовані дослідницькі пропозиції.

Під час відбору кандидатів фахівці-екзаменатори мають керуватися таким критеріями:

- Кількість балів, отриманих під час екзаменів;
- Систематичне розуміння галузі знань і відповідної методології дослідження;
- Мотивація кандидата;
- Потенціал майбутнього дослідження.

Навчання

Докторська освіта - це передавання знань і принципів застосування дослідницьких методів і технік, що сприяє науковій роботі й дає можливість здобути *дослідницьку компетентність*. Перелік навичок і опис компетентності як бажаного і очікуваного результату навчання та тренінгу має бути розроблений Фаховою групою кожної Докторської програми й Адміністрацією ДШ в формі ІНДИВІДУАЛЬНОГО ПЛАНУ НАУКОВОЇ РОБОТИ з урахуванням навчальної складової Плану.

Мета такого документу - подати загальну картину результату для всіх, хто задіяний у докторській освіті. Результати навчання докторанта мають оцінюватися за переліком отриманих знань, або тверджень того, що саме докторант має знати, розуміти чи вміти

продемонструвати за результатами вивчення курсу, модулю, навчального плану.

Освітньо-наукова програма та навчальний план ДШ складаються з освітньої та наукової складових, виконання яких оцінюється в кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі - ЄКТС). Успішне виконання освітньо-наукової програми аспірантом передбачає отримання ним протягом навчання 240 кредитів ЄКТС (60 кредитів ЄКТС на рік). За власною ініціативою при виконанні наукової складової освітньо-наукової програми аспірант може набрати і більше кредитів.

Освітньо-наукова програма та навчальний план є основою для формування докторанта сумісно з науковим керівником індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які затверджуються НТР протягом двох місяців з дня зарахування особи до ДШ.

При формуванні індивідуальних планів навчання в ДШ мають бути в обов'язковому порядку враховані всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобуття теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення, та захистити дисертацію.

Навчальний план докторанта передбачає отримання 60 кредитів ЄКТС за виконання освітньої складової програми; містить перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Успішне виконання навчального плану є обов'язковою умовою навчання на третьому рівні вищої освіти.

Навчальна складова Плану план включає чотири частини, що передбачають набуття докторантом наступних компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

- здобуття глибоких знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (не менш як 12 кредитів ЄКТС);
- оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (4-6 кредитів ЄКТС);
- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності (не менш як 6 кредитів ЄКТС);
- здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи англійською мовою в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння англійських наукових текстів з відповідної спеціальності (6-8 кредитів ЄКТС).

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформляється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Індивідуальний план наукової роботи докторанта містить загальний план підготовки дисертаційного дослідження протягом всього періоду навчання і річні плани, складені на основі загального. Визначається обсяг робіт, графік їх проведення та оцінка у кредитах ЄКТС стану підготовки розділів дисертаційної роботи, наукових публікацій, виконання апробації результатів

дисертаційної роботи на наукових конференціях, семінарах, участь у виконанні науково-дослідних робіт.

У перший та другий роки навчання обов'язковий обсяг наукової складової освітньо-наукової програми аспірантури встановить 30 кредитів ЄКТС на рік, на 3-4 роках - 60 кредитів ЄКТС на рік.

Заключна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється відповідною спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Стан готовності дисертації до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників) та встановлюється на засіданні розширеного наукового семінару профільної випускової кафедри за затвердженою в університеті процедурою.

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання докторантом його індивідуального навчального плану.

Публікації

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Основний науковий керівник має своїм обов'язком сприяти тому, щоб результати дослідження докторанта, які є вартими публікації, за належної підтримки і консультації подавалися до відповідних видань і міжнародних журналів без зволікання.

Основний науковий керівник має право доступу до результатів дослідження та інших матеріалів, які докторант здобуває під час виконання своєї роботи з його підтримкою. Ані докторант, ані науковий керівник не можуть публікувати результати дослідження без досягнення взаємної згоди на публікацію, незалежно від того, кому належать права інтелектуальної власності. Вважається, що права інтелектуальної власності на результати індивідуального оригінального дослідження належать докторанту.

Структура PhD програм в ОДЕКУ

Перший рік	Другий рік	Третій рік	Четвертий рік
<p>Засвоєння дисциплін навчальної складової:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Професійна англійська мова (8 кредитів ECTS); - Філософсько-етичні аспекти наукової діяльності (6 кредитів ECTS); - Статистичні методи дослідження природних процесів (5 кредитів ECTS); - Моделювання процесів та явищ в різних середовищах (5 кредитів ECTS); - Спеціальні розділи програми фахової підготовки (4 кредити ECTS). <p>Апробація результатів дисертаційної роботи</p>	<p>Призначення другого наукового керівника</p> <p>Засвоєння дисциплін навчальної складової:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Професійна англійська мова (4 кредити ECTS); -Спеціальні розділи програми фахової підготовки (11 кредитів ECTS); -Наукова складова практики (1 кредит ECTS); -Сучасні підходи до викладання у вищій школі (6 кредитів ECTS); -Управління науковими проектами (6 кредитів ECTS); -Викладацька складова практики (2 кредити ECTS). 	<p>Дослідницька робота</p> <p>Виконання індивідуального плану наукового дослідження, виступи на наукових конференціях; статті, подані до фахових видань України; статті у наукових періодичних виданнях інших держав з наряду дисертаційної роботи або у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз даних</p>	<p>Виконання індивідуального плану наукового дослідження.</p> <p>Аналіз і узагальнення результатів досліджень.</p> <p>Завершення дисертації, проведення розширеного семінару з розгляду підготовленої дисертаційної роботи. Оформлення дисертаційної роботи</p> <p>Публічний захист .</p>

<p>(участь у конференціях, семінарах, ін). Написання «докторського проекту»</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 1-2 виступи на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях; - 1-2 статті, подані до фахових видань України, включених до переліку ДАК України; - Участь у виконанні та написання розділів звіту з НДР, який має державний реєстраційний номер. 		
---	--	--	--